

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 130g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 27 alineatele (3) și (5) din
Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat

(încetarea dreptului de acces la secretul de stat)

CHIȘINĂU
25 iulie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 6 iunie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 iulie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27 noiembrie 2008, ridicată de dl Sergiu Miștelescu, parte în cauza de contencios administrativ nr. 3-2046/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoare Violeta Chisilița de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

3. La 28 iulie 2022, printr-un ordin al directorului Serviciului de Informații și Securitate, dl Sergiu Miștelescu a fost rechemat din instituția în care era detașat și trecut la dispoziție pe baza articolului 27 alin. (1) lit. i) din Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate. Totodată, dlui Sergiu Miștelescu i-a fost încetat dreptul de acces la secretul de stat.

4. Printr-un alt ordin din aceeași dată, pe baza deciziei comisiei de disciplină a Serviciului de Informații și Securitate și a articolului 36 alin. (1) literele k) și n) din Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate, dl Sergiu Miștelescu a fost eliberat din serviciul special prin contract.

5. La 5 august 2022, dl Sergiu Miștelescu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului de Informații și Securitate, prin care a solicitat, *inter alia*, anularea ordinului de rechemare din funcție și de încetare a dreptului la secretul de stat și a ordinului de eliberare din serviciul special.

6. La 27 și 28 mai 2024, dl Sergiu Miștelescu a formulat două cereri privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 27 alin. (3) din Legea cu privire la secretul de stat și, respectiv, a alineatelor (3) și (5) din același articol.

7. Printr-o încheiere din 3 iunie 2024, judecătoarea de caz, dna Violeta Chisilița, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

A. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Legii cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27 noiembrie 2008:

Articolul 27

Suspendarea și încetarea dreptului de acces la secretul de stat

„[...]

(3) Dreptul de acces la secretul de stat încetează în cazurile:

a) apariției sau descoperirii circumstanțelor prevăzute la art.25;

b) eliberării din funcția (încetării contractului individual de muncă) care implică lucrul cu informații atribuite la secret de stat;

c) încălcării, chiar și o singură dată, a obligațiilor prevăzute în contractul individual de muncă ce țin de protecția secretului de stat;

d) pierderii cetățeniei Republicii Moldova.

[...]

(5) Cetățeanul al cărui drept de acces la secretul de stat a încetat, dacă îndeplinirea obligațiilor lui funcționale necesită acest drept, în modul prevăzut de legislația muncii, urmează să fie transferat la un alt loc de muncă (la o altă funcție), care nu are nici o legătură cu informațiile atribuite la secret de stat, iar în cazul imposibilității transferului, urmează a fi concediat (eliberat din funcție) conform legislației în vigoare.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că legislatorul trebuia să reglementeze perioada pentru care poate fi încetat dreptul de acces la secretul de stat, așa cum o face în cazul suspendării acestui drept. Pentru că există această omisiune legislativă, autorul consideră că încetarea dreptului de acces la secretul de stat este o măsură aplicabilă pentru toată viața. Astfel, persoana căreia i-a fost încetat acest drept nu mai poate pretinde angajarea într-o funcție care implică lucru cu informații care sunt secret de stat.

11. Totodată, în opinia autorului, lipsa unui termen maxim pentru care persoana este limitată în dreptul de acces la secretul de stat stabilește o restricție discriminatorie și disproporționată a dreptului la muncă. De exemplu, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții, o sancțiune penală complementară care intervine în cazul comiterii unei infracțiuni, poate fi aplicată pe un termen maxim prevăzut de Codul penal.

12. Prin urmare, autorul susține că omisiunea pe care o admit prevederile contestate este contrară articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 16 (*egalitatea*), 23 (*claritatea legii*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), 47 (*dreptul la asistență și protecție socială*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea observă următoarele.

14. Excepția de neconstituționalitate, ridicată de o parte în proces, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la secretul de stat, ține de competența Curții Constituționale.

16. Articolul 27 alin. (3) din Legea cu privire la secretul de stat reglementează cazurile în care dreptul de acces la secretul de stat încetează. Alin. (5) al aceluiași articol stabilește că încetarea dreptului de acces la secretul de stat conduce la transferul persoanei într-o altă funcție care nu are nicio legătură cu informațiile secrete de stat sau la concedierea ei. Curtea reține că aceste prevederi nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ în care reclamantul, ex-ofițer al Serviciului de Informații și Securitate, contestă legalitatea deciziei comisiei de disciplină a Serviciului de informații și Securitate, a ordinului de rechemare din funcție și încetare a dreptului la secretul de stat și a ordinului de eliberare din serviciul special și solicită restabilirea în funcție.

18. Totodată, în fața Curții, autorul pretinde că lipsa unui termen pentru care poate fi încetat dreptul de acces la secretul de stat îl lipsește de posibilitatea de a se angaja într-o funcție care implică lucru cu informații secret de stat. Mai mult, acesta afirmă că foarte mulți funcționari publici al căror drept de acces la secretul de stat a fost încetat se pot afla într-o situație similară. Prin urmare, Curtea observă că autorul pune în discuție o situație ipotetică în care ar dori să se angajeze într-o funcție care presupune lucru cu informații clasificate, dar nu ar mai putea să fie angajat pentru că anterior i-a fost încetat dreptul de acces la secretul de stat.

19. Astfel, din cele expuse de autorul sesizării, Curtea nu poate reține nici un argument plauzibil care ar demonstra că aplicarea normei în discuție din perspectiva omisiunii invocate de autorul excepției ar putea influența soluția instanței în procesul examinării litigiului inițiat de către autorul excepției.

20. În consecință, Curtea nu constată nicio legătură între pretinsa problemă de constituționalitate a prevederilor contestate și fondul litigiului principal. În subsecvent, contestarea constituționalității prevederilor articolului 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat în prezenta cauză reprezintă o *actio popularis*.

21. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27 noiembrie 2008, ridicată de dl Sergiu Mițulescu, parte în cauza de contencios administrativ nr. 3-2046/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 25 iulie 2024
DCC nr. 90
Dosarul nr. 130g/2024*